

Tanke er altsaa noget upraktisk. Nei, Følgen vilde ganske simpelt blive den, at man fra begge Sider saae, at man ingen Regne kom ad den Vej og altsaa blev nødt til at komme overens om et Ministerium, om en Regjering, om en Maade at regjere paa, og der vilde Kronen, efter den Stilling, som Forsatningen giver den, faae en afsjærende Stemme af den allerstørste Betydning. Konfliktten vilde vel være opstaaet, det er der, antager jeg, ikke nogen Tvivl om; efter hvad der er gaaet forud, var den ikke til at hindre, men den vilde være bleven løst i Løbet af et halvt Aar og løst til Alles Tilfredshed, hvis man havde været enig om at holde Forsatningen efter dens Ordlyd, rimeligvis ved, at Kronen havde benyttet den — efter min Mening betydelig — Indflydelse, som Forsatningen af 1866 giver den. I Stedet derfor har Konfliktten været ikke i 6 Maaneder, men i henimod 20 Aar; den varer endnu, og der er ikke Udset til, at den skal holde op. Og hvoraf kommer det? Det kommer deraf, at man i Stedet for at gaa den ganske klare, simple Vej, som Forsatningen anviser, har opfundet en Theori, der gaar ud paa at tvinge Forstaaelse igjennem. I Stedet for at lade Forstaaelsen udvikle sig gjennem Bruugen af Forsatningen, paa Grundlag af fri Forhandling og fri Overenskomst har Ministeriet prøvet paa at tvinge en Forstaaelse igjennem. Det maa jo være Meningen med den ny Theori, som er stillet op, og som i Korthed er den, at naar Thingene ikke blive enige, regjerer Regjeringaen paa eget Ansvar. Meningen hermed kan ikke være Andet end, at naar Thingene komme i Konflikt med hinanden, er det bedst at vise dem, at ingen af Parterne opnaae, hvad de ønske, at der opstaar et ministerielt, ansvarligt Diktatur, som er lige ubehageligt for begge Parter, en Slags upartistt uanmodet Forretningsførelse, som intet af Thingene har Glæde af bliver ved, fordi intet af dem opnaar, hvad de ønske. Den Tanke er logisk, jeg vil ikke sige, at den er forfatningsmæssig. Thi den er i Strid med Forsatningens positive Bestemmelser og Princip. Men logisk er den. Der hører imidlertid ikke stor Skarpsindighed til at se, at en saadan Politikk kan ikke gennemføres. Thi hvad vilde Følgen blive af et saadant upartistt Diktatur? Den vilde blive, at alle Parter vilde blive enige om at slaa det ned, og i Løbet af kort Tid vilde det have hele Verden imod sig. Resultatet vilde blive, at det vilde blive styrket, anklaget og dømt i Løbet af ganske faa Maaneder. For at undgaa en saadan Skæbne er Ministeriet nødt til, naar det har gjort

det første Skridt, at gjøre det næste, at skaffe sig Tilslutning hos en af Parterne, enten den dømmende Myndighed eller hos den anklagende Myndighed. Da det stete ogsaa, thi Ministeriet søgte Tilslutning hos den dømmende Myndighed. Men saa er Upartistheden forbi, saa er Forubtæningen for hele Theoriens logiske og politiske Holdbarhed bristet, og i Stedet for et upartistt Diktatur — om jeg maa kalde det saa — en upartistt Styrelse paa eget Ansvar, fik vi et Partiministerium og der blev en gjensidig Afhængighed imellem Ministeriet og dem, der skulde støtte Ministeriet, i dette Tilfælde Landstinget, hvilket med Modvendighed førte til en Tilstand, som er lige stik modsat af den, man rimeligvis har tilsiatet, thi jeg gaar sikkert ud fra, at det har ikke været tilsiatet. Det er blevet paa- staaet fra anden Side, fra Ministeriets Side, fra Høires Side, at det har ikke været tilsiatet, tværtimod; og jeg vil gjerne tro det, men det er utvivlsomt, at det er blevet Resultatet og maatte blive det. Resultatet er blevet, at Forsøget paa at tvinge Forstaaelsen igjennem er bristet — det vil Ingen kunne nekte — men skjøndt det er bristet, er jeg overbevist om, at det vil blive fortsat, ikke fordi man mere tror derpaa, og heller ikke fordi man anser det for ønskeligt og godt, tværtimod, jeg er ganske vis paa, at vore Modstandere anse Tilstanden for høist uheldig og vilde gjerne ud af den. Men de kunne ikke komme ud af den; de ere ikke i Stand til at stoppe op, men de paa deres Side maa være visse paa, at vi ikke kunne give efter. Naar man først er kommen ind herpaa, saa pister man frem af sine egne Konsekvenser, det er ganske uundgaaeligt, og deres egne Handlinger tvinge dem til at gjøre det næste Skridt, enten de ville eller ikke, og hvert Skridt, Høire gjør i Retning af den Vej, de ere komne ind paa, maa paa den anden Side tvinge Oppositionen til at staa skarper og fastere paa sine Fordringer, og Resultatet kan ikke blive andet end, at Konfliktten gaar over fra at være akut til at blive kronisk, og det er den nu blevet. Nu skal jeg indrømme, at under saadanne Forhold vilde den Indvending være berettiget, om den fremkom, at der egentlig ikke var stor Anledning for os til at tale om Forsatningens Forstaaelse eller om Midler for at undgaae Konfliktten, nu, da det har vist sig, at der hverken er nogen Forstaaelse eller nogen Nænsomhed overfor Andres Rettigheder. Der er ikke Andet end en rent brutal Konflikt, og jeg skulde ikke have spildt Thingets Tid med at omtale det, som de fleste vel selv have gjort sig fortrolige med, hvis det ikke havde